

Min ekonomi / Funktionsnedsättning

Therése får bråka om toapapper med Försäkringskassan

”Det känns inte värdigt”



Erik Melin



Uppdaterad 00.15 | Publicerad 2024-12-15 22.32

[+ Följ](#) [✉ Mejla](#)[↗ Dela](#) [🔖 Spara](#)**SNABBVERSION**

- 41-åriga Therése kämpar för att få rätt merkostnadsersättning från Försäkringskassan efter att ha fått en ileostomi, men möter motstånd och byråkratiska hinder.
- Försäkringskassan har beviljat en lägsta ersättningsnivå som inte täcker alla Theréses kostnader.
- ILCO, förbundet för Tarm-, uro- och stomifrågor, kritiserar Försäkringskassan för stelbenta bedömningar och föreslår lättare ansökningsprocesser och sänkta kostnadsgränser.

📄 Sammanfattningen är gjord med stöd av AI-verktyg från OpenAI och kvalitetssäkrad av Aftonbladet. [Läs vår AI-policy här.](#)

VISA MINDRE ^



Therése berättar om sitt liv med stomi och om sin kamp för att få merkostnadsersättning.
Foto: Suvad Mrkonjic

**Therése lever med stomi och kämpar för att få tillräcklig ersättning från Försäkringskassan.
Hon möts av krav på specifika toalettpapper och Ikea-lakan.
– Att tvingas till denna krävande kamp som sjuk är hemskt.**

Therése, 41, drabbades förra året av ulcerös kolit, en kronisk inflammatorisk tarmsjukdom. Hon blev snabbt väldigt sjuk.

– Det var ett galopperande förlopp. Det var in och ut på sjukhus under flera månader. Ingen behandling, varken tabletter eller biologiska läkemedel fick sjukdomen att gå tillbaka.

Inflammationen var väldigt svår. Dessutom började Therése kropp visa symtom på att reagera på långvarig kortisonbehandling.

Lösningen blev till slut en större operation där läkare opererade bort Theréses tjocktarm och ledde ut hennes tunntarm genom ett hål på magen och ut i en stomipåse, en så kallad ileostomi.

Pengarna du kan få om du är funktionsnedsatt

”Jag kan leva mitt liv igen”

Ingreppet var lyckat och livet har på det stora hela blivit bättre för Therése, trots att kvarvarande delen av hennes tarm fortfarande är inflammerad och att det blivit ett bräck bredvid stomin.

– Jag verkar tillhöra den lilla del människor som har en mer kontinuerlig sjukdom i stället för att den går i skov. Men jag har sluppit den akuta sjukdomsfasen och kan leva mitt liv igen. Men med nya utmaningar.

Det är många anpassningar som har kommit efter operationen. Therése behöver äta oftare än en frisk person, ungefär åtta gånger per dag och dricka två till tre liter vätska.

– Det är varannan, var tredje timme. Annars funkar inte tarmsystemet. Och jag måste tänka på vad jag äter, annars kan det bli stopp i stomin eller höga flöden. Vid höga flöden drabbas jag av vätskebrist vilket gör att jag blir väldigt trött och orkeslös.



En del av alla saker som Therése måste ha hemma i lager.

Foto: Suvad Mrkonjic

“Intensiv diskussion om toapapper”

Även anpassningar och extra utgifter kring sängkläder, toalettpapper och klädesplagg gör att månadskostnaderna skenat iväg ordentligt för Therése. Eftersom ileostomin innebär att Therése räknas som funktionsnedsatt har hon rätt att söka merkostnadsersättning från [Försäkringskassan](#). Men det har varit en väldigt omständig process.

– Jag upplever att Försäkringskassan inte tar hänsyn till att människor är enskilda individer med olika behov, utan de tror att alla är stöpta i samma form.

Genomgående i kontakten med Försäkringskassan är att de också hänvisat till det billigaste alternativet när Therése ska räkna på sin merkostnader, alltså utgifter över det som anses normalt.

– Vi hade en intensiv diskussion om toapapper, där jag först fick avslag. Jag gjorde då en utförlig beräkning där jag redovisade alla steg som krävs för att ta hand om min hygien och hur många pappersark det går åt till de olika momenten. Samma med sängkläder, där de vill att jag ska åka till Ikea, 8 mil bort, för att köpa de billigaste sängkläderna.



Therése drabbades förra året av ulcerös kolit, en kronisk inflammatorisk tarmsjukdom. Det slutade med operation och stomi.
Foto: Suvad Mrkonjic

“Det känns inte värdigt”

Försäkringskassan har beviljat Therése 1 433 kronor i merkostnadsersättning i månaden, vilket är den lägsta ersättningsnivån.

– Det täcker inte allting. De har till exempel inte beviljat något alls på kosten, från början inte ens mina näringsdrycker. Men det fick jag till slut igenom när jag överklagade. Inte heller a-fil och kefir som jag har som extra mellanmål gick de med på, säger Therése.

Bara de extra utgifterna för kost har Therése beräknat till över 600 kronor i månaden.

– Sedan tillkommer kläder, sängkläder och toalettpapper med mera. Den lägsta ersättningsnivån täcker inte alls mina merkostnader, säger hon.

– Det är hemskt att behöva kämpa mot en myndighet om toapapper och vad de anser att jag ska äta, det känns inte värdigt.

Kritiken mot Försäkringskassan: “För svartvita”

På Tarm-, uro och stomiförbundet, ILCO, är man kritisk till hur svårt det är för medlemmarna att få hjälp från Försäkringskassan.

– Det är extremt svårt att få. För svårt. Och Försäkringskassan är för svartvita i sina bedömningar. De kan till exempel tycka att man ska köpa ett visst toapapper eller lakan, helt utan hänsyn till var den sökande bor. Det resulterar i att personen behöver köra många mil för att nå rätt affär eller inte får tag på det alls, säger förbundsordföranden Carina Alm.

ILCO vill se en enklare procedur, samt att gränsvärdet på 14 000 i merkostnader per år sänks. Inte heller den som blir sjuk efter 66 års ålder är berättigad till merkostnadsersättning från Försäkringskassan, vilket särskilt drabbar ILCO:s medlemmar där många blir svårt sjuka och tvingas till operation längre upp i åren, menar Carina Alm.

– Det är en ekonomisk förlust att bli sjuk, ovanpå att man också får leva med en funktionsnedsättning.



”Det är hemskt att behöva kämpa mot en myndighet om toapapper och vad de anser att jag ska äta, det känns inte värdigt.”
Foto: Suvad Mrkonjic

”Viktigt att vara väldigt noggrann”

På Försäkringskassan säger man att varje ansökan som kommer in utreds och bedöms individuellt, men att man inte kan kommentera enskilda ärenden.

– Det är inte så att en viss funktionsnedsättning ger rätt till merkostnadsersättning med ett visst belopp, säger Maria Byrgren, verksamhetsutvecklare på avdelningen för funktionsnedsättning.

I sina bedömningar tar Försäkringskassan med omständigheter kring var och hur en sökande lever och bor, vilket till exempel kan vara aktuellt som i fall kring restider för att kunna köpa en viss typ av vara.

– Det är därför väldigt viktigt att den sökande anger dessa omständigheter väldigt noggrant i sin ansökan, säger Maria Byrgren.

Vad säger du om kritiken att det kan upplevas som att handläggare inte har expertis om en särskild funktionsnedsättning, som till exempel att leva med ileostomi?

– När man skickar in en ansökan ska det bifogas ett läkarutlåtande som ska vara så tydligt att det går att ta ett beslut utifrån. Men vi har också expertis i form av specialistläkare som våra handläggare kan rådfråga i medicinska frågor.

”Har hon sett ett sådant?”

Therése tycker inte att Försäkringskassans svar är tillfredsställande.

– De säger att de gör individuella bedömningar, men ändå ska alla handla på Ikea eftersom det är billigast. Det säger emot sig självt.

Hon tycker också att myndigheten brister i att se till helheten, när de använder medicinska utlåtanden som beslutsgrund.

– Maria Byrgrens uttalande om läkarutlåtanden får mig att undra om hon faktiskt sett ett sådant tidigare. En läkare skriver nämligen inga detaljer om ens dagliga tillvaro, utan fokuserar enbart på det medicinska.



ANNONS

Vill du veta vad kollegan eller grannen tjänar? Kolla lönen anonymt på vem som helst med Lönekollen!

Extern länk från Ratsit

KLICKA HÄR

Följ ämnen i artikeln

Funktionsnedsättning

Försäkringskassan

▼ Nästa artikel

Min ekonomi / Försäkringskassan

Så mycket pengar kan du få om du har en funktionsnedsättning

Det gäller för merkostnadsersättning: "Var tydlig"



Erik Melin



Publicerad 2024-12-15 22:57

+ Följ ✉ Mejla

🔗 Dela 📌 Spara

SNABBVERSION

- Merkostnadsersättning kan ges till personer med funktionsnedsättning i Sverige som har merkostnader över en viss nivå, vilket bedöms individuellt av Försäkringskassan.

VISA MER ▼



Foto: Johan Nilsson/TT

Som funktionsnedsatt kan du ha rätt till ersättning.**Men skyddet gäller inte för alla.****– Varje ansökan utreds och bedöms individuellt, säger Maria Byrgren på Försäkringskassan.**

Att leva med en funktionsnedsättning kan leda till ökade kostnader, till exempel anpassningar i hemmet, särskild mat eller anpassad klädsel som kan kosta mer än vad som anses vanligt. Det kallas merkostnader och för detta kan man söka merkostnadsersättning från [Försäkringskassan](#).

Ersättningen kan ges i fem olika steg. Alla siffror nedan i kronor:

- 1 Om dina merkostnader är minst 14 325 per år kan du få 1 433 per månad.
- 2 Om dina merkostnader är minst 20 055 per år kan du få 1 910 per månad.
- 3 Om dina merkostnader är minst 25 785 per år kan du få 2 388 per månad.
- 4 Om dina merkostnader är minst 31 515 per år kan du få 2 865 per månad.
- 5 Om dina merkostnader är minst 37 245 per år kan du få 3 343 per månad.

– Gränslöppen bestäms av årets prisbasbelopp. Lågstanivån är tjugofem procent av årets prisbasbelopp, säger Maria Byrgren, verksamhetsutvecklare på avdelningen för funktionsnedsättning på Försäkringskassan.



Maria Byrgren på Försäkringskassan.
Foto: Press

Men att få rätt till merkostnadsersättningen kan vara krångligt, just eftersom det ska redovisas att det är kostnader utöver vad som Försäkringskassan anser vara normalt.

Det finns också vissa villkor för att du kunna vara berättigad till merkostnadsskydd.

- 1 Du ska vara försäkrad i Sverige.
- 2 Du ska ha en funktionsnedsättning som tros påverka dig i minst ett år och du ska ha fått nedsättningen innan du fyllde 66 år. För den som är född 1957 eller tidigare gäller dock åldergränsen 65 år.
- 3 Du ska ha merkostnader, alltså kostnader över det normala, som minst uppgår till 14 325 kronor per år på grund av din funktionsnedsättning.
- 4 Du ska ha fyllt 18 och inte ha någon underhållsskyldig förälder. Föräldrar är underhållsskyldiga för sina barn tills de fyller 18, eller som längst 21 om barnet går i gymnasium eller motsvarande. För barn med funktionsnedsättning är det föräldrarna som ansöker om merkostnadsersättning.

Varför finns en gräns på 66 år?

– Gränsen på 66 år i merkostnadsersättning är utifrån riktåldern för pensionsåldern som regeringen har bestämt. Personen ska ha fått sin funktionsförmåga nedsatt minst ett år före den åldern och även kostnaden som är till följd av funktionsnedsättning ska ha funnits redan då. För en person som har beviljats merkostnadsersättning före 66 år upphör inte rätten till ersättning bara på grund av att hen uppnår den åldern, säger Maria Byrgren och fortsätter:

– När riktåldern höjs kommer gränsen för merkostnadsersättningen att följa med.

Varför finns en gräns på 14 325 kronor?

– Det är en lägstanivå som bestäms av årets prisbasbelopp och gränsen flyttas därför årligen. Det är utifrån bestämmelser kring merkostnadsersättningen som finns i lagen (Socialförsäkringsbalken).

Vad räknas som merkostnader?

Kostnaderna som kan räknas in som merkostnader är sådana som är utöver det vanliga för en person i din ålder.

– Vi har stöd av Konsumentverkets beräkningar för normala kostnader för olika åldersgrupper. Även som sökande kan man få stöd av det, för att räkna på vad som är utöver det normala. Man behöver presentera ett belopp till oss, annars kan vi inte bedöma en ansökan, säger Maria Byrgren.

Konsumentverkets beräkningar finns tillgängliga på myndighetens hemsida, men också på Försäkringskassans.

Försäkringskassan listar följande sju kategorier för merkostnader:

- 1 Hälsa, vård och kost. Här ingår mediciner och avgifter du betalar vid läkarbesök.
- 2 Slitage och rengöring. Om din funktionsnedsättning innebär extra slitage av till exempel kläder kan du räkna med kostnader kring det.
- 3 Resor. Här kan till exempel resor med bil räknas in om du inte kan åka kollektivt.
- 4 Hjälpmedel. Sådana som du behöver för att kunna leva normalt kan räknas in här.
- 5 Hjälp i den dagliga livsföringen. Här kan till exempel kostnader för hemtjänst eller andra kommunala insatser räknas med.
- 6 Boende. På grund av din funktionsnedsättning kan du behöva byta bostad för att du behöver större utrymme.
- 7 Övrigt.

Så går det till

Processen inleds genom att du som funktionsnedsatt gör en ansökan på myndighetens hemsida. Du får då precisera dina merkostnader, antingen skriftligt eller muntligt. Försäkringskassan har också ett digitalt verktyg där du kan räkna ut dina merkostnader.

Steg två är att din läkare måste skriva ett utlåtande som beskriver din funktionsnedsättning. Utlåtandet ska vara undertecknat av samma läkare som utfärdat det åt dig.

Det tredje steget är att Försäkringskassan tar kontakt med sig som ansökt, för att gå igenom kostnaderna. Inför samtalet är det viktigt att förbereda detaljer kring kostnaderna, varför du har merkostnaderna och hur du räknat fram dem.

Därefter gör Försäkringskassan en bedömning av dina merkostnader, räknar ihop de som godkänns och meddelar dig därefter sitt beslut om du kan få merkostnadsersättning eller inte.

Viktigt att veta är att varje ansökan bedöms individuellt. Det är inte så att en viss funktionsnedsättning med garanti ger rätt till merkostnadsersättningsnivå eller en viss ersättningsnivå.



Foto: Getty Images/iStockphoto

Finns det något man särskilt ska tänka på när man skickar in sin ansökan?

– Det kan vara svårt att veta exakt kring alla kostnader, men det behöver vara så nära sanningen som möjligt. Räkna noggrant och ta hjälp av Konsumentverket vid behov, säger Maria Byrgren.

Innan man skickar in sin ansökan kan man kontakta Försäkringskassan, tycker Maria Byrgren.

– Det är jätteviktigt att man tar till sig informationen som finns på vår hemsida och kontaktar oss om man känner sig osäker. Till exempel om man har frågor innan man lämnar in sin ansökan. Det är bra att den som ansöker har rätt förväntningar på hur ersättningen fungerar.

För dina godkända merkostnader betalas sedan merkostnadsersättning ut varje månad, om du per år når upp till minst 14 325 kronor i merkostnader (se ovan tabell).

Om dina kostnader minskar eller upphör behöver du meddela Försäkringskassan detta. Om dina kostnader i stället ökar behöver du göra en ny ansökan till myndigheten.

ANNONS

Vill du se vad din bil är värd? Hos Riddermark Bil kan du värdera och sälja din bil snabbt och smidigt.

Extern länk från Riddermark Bil

[KLICKA HÄR](#)

Följ ämnen i artikeln

[Försäkringskassan](#)

[Funktionsnedsättning](#)

PLUS Okänt bidrag att söka för behandling av fetma

PLUS Få betalt för dina ärr: ”Ersätter minsta lilla”

Schibsted Media

Aftonbladet är en del av Schibsted Media. Schibsted News Media AB och Schibsted ASA är ansvarig för dina data på denna sida. [Läs mer här](#)